

LIITE

Lausunto Microsoft 3465 Finland Oy:n Kirkkonummen datakeskusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Yleistä

Ympäristövaikutusten arviointitaulukoissa esitetään vaikutusten merkittävyys ainoastaan lieventämistoimien jälkeen. Rakennus- ja ympäristölautakunta katsoo, että taulukoihin olisi tullut nostaa esiin myös toiminnan vaikutusten merkittävyys ilman lieventämistoimia. Näin voitaisiin arvioida yksittäisten lieventämistoimenpiteiden vaikuttavuutta.

Maaperä ja pohjavesi

Selostuksessa todetaan kohdassa 8.4.2., että ”on epätodennäköistä, että [maanlajitusalueiden] maamassat aiheuttaisivat riskiä ihmisten terveydelle, pohjavesille tai pintavesille. Tämän vuoksi on esitetty, että täyttömaata käytettäisiin mahdollisuuksien mukaan uudelleen hankkeessa. Maaperän kaivulla ja käsittelyllä katsotaan olevan yleisesti ottaen suotuisa vaikutus hankealueen tilaan.” Rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa, että viranomaisneuvotteluissa on todettu maankaatopaikkojen maiden olevan jätettä. Täyttömaiden ammattimainen tai laajamittainen hyödyntäminen edellyttää siten ympäristölupaa. Kohdassa ei myöskään tarkemmin perustella, miten jätteeksi luokiteltavan maa-aineksen kaivuu ja käsittely vaikuttaisi suotuisasti hankealueen tilaan.

Selostuksessa todetaan, että hankealueella ja lähialueen talousvesikaivoilla ei ole hydraulista yhteyttä pohjaveden kautta. Jää epäselväksi, onko tutkittu hankkeen mahdollista vaikutusta kaivojen vedenlaatuun tilanteessa, jossa hanke muuttaisi Finnträskin vedenlaatua.

Liikenne

Lautakunta on ohjelmavaiheessa antamassaan lausunnossa pitänyt tärkeänä, että maankaatopaikkojen massoille selvitetään vastaanottoaikat vaiheessa. Selostuksen mukaan ”poiskuljetettavien louhittujen materiaalien ja muiden jätteiden lopullista sijoituspaikkaa ei vielä tässä vaiheessa tiedetä, sillä se kuuluu osaksi pääurakoitsijan sopimusta ja vastuuta. Merkittävä osa pois vietävästä materiaalista voidaan hyödyntää muissa samanaikaisissa rakennusprojekteissa.” Lautakunta muistuttaa edelleen, että maankaatopaikan maat tulkitaan jätemaaksi, eikä niitä voi hyödyntää ilman asianmukaisia lupia.

Selostuksen mukaan rakentamisen aikaisten liikennevaikutusten arvioinnissa raskaan liikenteen ajoneuvojen määrä on laskettu louhintamassan ja alueelle toimitetun materiaalin perusteella. Lautakunta huomauttaa, että mikäli ajoneuvojen määrässä ei ole huomioitu poisajettavia täyttö- ja ylijäämämaita, joita alueella syntyy useita satoja tuhansia kuutioita, on liikenteen ympäristövaikutukset todennäköisesti arvioitu alakanttiin.

Pintavedet

Lautakunta on ohjelmavaiheessa antamassaan lausunnossa esittänyt, että selostuksessa tulee kuvata konkreettisesti ja riittävällä tarkkuudella vesienhallintaratkaisut ja toimenpiteet, joiden avulla kiintoaines- ja haitta-ainekuormitus Finnträskiin estetään. Lisäksi on pyydetty esittämään laskelmat hankealueelta lähivesistöihin kulkeutuvien haitta-ainemäärien määristä ja arvio vesienhallintamenetelmien tehokkuudesta.

Hankkeen aiheuttamaa kuormitusta on mallinnettu ja tulosten pohjalta on todettu, että veden laatuun on odotettavissa huomattavia vaikutuksia. Selostuksen mukaan Finnträskin ekologinen tila ei kuitenkaan todennäköisesti heikentyisi. Ottaen huomioon, että mallissa ei ole otettu huomioon kallion räjäyttämiseen käytettyjen räjähteiden aiheuttamaa typpikuormitusta ja mallinnus sisältää muutenkin aina jonkin verran epävarmuutta, pitää lautakunta arviota pintavesivaikutusten merkittävyydestä kyseenalaisena. Selostukseen tulisi lisätä vaikutusarvio ilman lieventämistoimenpiteitä ja kuvata tarkemmin, millä lieventämistoimenpiteillä vaikutusten merkittävyys saadaan Finnträskillä vähäiseksi.

Rakennustyömaalta purettavan veden laadulle esitetään suuntaa antavaksi kiintoaineen raja-arvoksi < 300 mg/l. Myös pH:lle ja öljylle on esitetty raja-arvot. Lautakunta toteaa, että kiintoaineen raja-arvona tulee pitää pääkaupunkiseudun työmaavesiohjeen mukaisesti vähintään < 100 mg/l. Myös muille seurattaville parametreille (mm. typpi) tulee asettaa raja-arvot. Lisäksi tulee laatia suunnitelma poikkeuksellisten tilanteiden varalle (toimet raja-arvojen ylittyessä, laskeutusaltaan kapasiteetin pettäessä jne.). Selostuksen mukaan korjaavista toimenpiteistä sovitaan yhdessä hankevastaavan ja valvovan viranomaisen kanssa. Korjaavat toimenpidevaihtoehdot on kuitenkin oltava tiedossa etukäteen, jotta ne voidaan tarvittaessa ottaa nopeasti käyttöön.

Näytteet esitetään otettavaksi neljä kertaa vuodessa (maalis-, touko-, elo- ja marraskuu). Lisäksi aktiivisen maanrakentamisen ja suurten virtaamien aikana veden kiintoainepitoisuutta seurataan kahdesta havaintopaikasta jatkuvana kokoomanäytteenä, joka otetaan analysoitavaksi kerran viikossa. Pintaveden tarkkailua jatketaan vuoden ajan rakentamisen valmistumisen jälkeen. Lautakunta esittää rakentamisen aikaiseen vesientarkkailuun sisällytettäväksi myös näytteenottopisteen suoraan työmaavesien hallintarakenteista purettavalle vedelle. Aktiivisen maanrakentamisen aikaan tulee kiintoaineen lisäksi seurata viikoittain myös ainakin pH:ta, öljyhiilivetyjä ja kokonaistyppeä.

Työmaavesien käsittelytoimet painottuvat erilaisiin laskeutusaltaisiin/viivytyksratkaisuihin. Hienojakoisilla mailla työskenneltäessä voi olla tarpeellista käyttää lisäksi jotakin suodatuksen perustuvaa menetelmää veden selkeytykseen. Suunnittelussa tulee varmistaa, ettei datakeskusalueen rakentaminen kuormita hankealueen alapuolisia, muille hankkeille mitoitettuja vesiensuojeluratkaisuja (esim. Sarfvikin asemakaava-alueen infrastruktuurin rakentamisessa käytetyt silttiverhot).

Selostuksessa esitetään, että betonautojen huuhtelemiselle osoitetaan alue rakennustyömaan huoltoalueelta, jonne rakennetaan vuorattu selkeytysallas pesuvesille. Altaan pohjalle laskeutunut betoni hävitetään asianmukaisesti. Rakennus- ja ympäristölautakunta huomauttaa, että betonilietteet ovat hyvin emäksisiä. Betonin pesuvesien haitallisten vaikutusten ehkäisyyn on siksi sisällytettävä myös veden pH-seuranta ja valmius neutralointiin.

Melu

YVA-selostuksessa todetaan seuraavasti: hankkeen rakentamisen aikaisen melun vaikutukset lähiympäristön herkissä kohteissa ovat pääsääntöisesti suuruusluokaltaan merkityksettömiä kaikissa rakentamisvaiheissa; päiväaikaisen kokonaismelutason muutos on joko korkeintaan 3 dB, ja/tai esiintyvä kokonaismelutaso on enintään 58 dB ja siten taulukossa (Taulukko 12–3) esitetyn asteikon mukaisesti merkityksetöntä suuruusluokkaa. Lautakunta toteaa, että tilanteissa, joissa melutaso nousee yli ohjearvojen (45 dB tai 55 dB), tulisi pieneenkin muutokseen suhtautua kohtalaisena muutoksena.

Luonto

Arvioinnin pohjaksi esitetty luontoselvitysaineisto ei ole kaikilta osin kattava hankealueeseen arviointiohjelman jälkeen sisällytetyn lisäalueen osalta, millä saattaa olla vaikutusta arvioinnin tuloksiin.

Lepakoiden levähdyspaikkojen luotettava tunnistaminen edellyttää puissa olevien kolojen tarkistamista. Tämä puuttuu alueella tehdyistä lepakkoselvityksistä. Vuonna 2022 lepakoiden levähdyspaikkatilanteen tarkistamiseksi tehdyssä lepakkoselvityksessä on puutteena myös se, ettei havainnoinnissa ole käytetty passiividetektoria, vaan ainoastaan aktiividetektoria. Arvioinnin pohjaksi tehdyt lepakkoselvitykset eivät anna luotettavaa kuvaa lepakoiden levähdyspaikkatilanteesta, joten hankealueella ja sen lähialueella olevia kolopuita on varovaisuusperiaatetta noudattaen syytä käsitellä arvioinnissa lepakoiden levähdyspaikkoina.